

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЛАСТИВОСТЕЙ ДОКАЗІВ ТА ЇХ РОЗМЕЖУВАННЯ МІЖ СОБОЮ

Досліджується проблема властивостей доказів у кримінальному провадженні. Проаналізовані властивості, які традиційно виділяються в науковій літературі (належність, допустимість, достовірність та достатність), а також така властивість, як значимість (сила) доказів, яка, на думку автора статті, також повинна визначатися, оскільки є відмінною від названих.

Ключові слова: *властивості доказів, належність, допустимість, достовірність, значимість, достатність.*

© ВАПНЯРЧУК В'ячеслав Віталійович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Ваннярчук В. В. Общая характеристика свойств доказательств и их разграничение между собой

Исследуется проблема свойств доказательств в уголовном производстве. Проанализированы свойства, которые традиционно выделяются в научной литературе (принадлежность, допустимость, достоверность и достаточность), а также такое свойство, как значимость (сила) доказательств, которая, по мнению автора статьи, также должна определяться, поскольку является отличительной от названных.

Ключевые слова: *свойства доказательств, относимость, допустимость, достоверность, значимость, достаточность.*

Vapnyarchuk Viacheslav. General description of the properties and their evidence distinguishing between them

The article devoted to the problem the properties of evidence in criminal proceedings. Have been analyzed properties that are traditionally distinguished in the scientific literature (affiliation, admissibility, reliability and sufficiency), and the property of the significance (strength) of evidence which, according to the authors, also be determined, as is different from that, that were named.

Key words: *properties of proofs, affiliation, admissibility, reliability, relevance, adequacy.*

В юридичній літературі при характеристиці властивостей доказів традиційно виділяють дві нерозривно зв'язані між собою їх сторони – зміст (під ним розуміють відомості про факти) та форму (джерела доказів). Однак, тут відразу потрібно зробити обмовку, що таке визначення сторін є досить умовним. Адже зміст і форма не роздільні: не існує інформації поза якимось матеріальним носієм, як не може існувати останнього без певного змісту. Тим не менш, це є необхідним саме для характеристики властивостей доказів. Оскільки, як

буде показано нижче, одна властивість доказів стосується його змісту (наприклад, належність), інша ж його форми (наприклад, допустимість).

Належність – це необхідна властивість будь-якого доказу. Якщо відомості не мають відношення до кримінального провадження, вони не можуть в ньому бути доказами.

Відповідно до ст.85 КПК належними є докази, які прямо чи непрямо підтверджують існування чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, та інших обставин, які мають значення для кримінального провадження, а також достовірність чи недостовірність, можливість чи неможливість використання інших доказів. Більш спрощено під належністю слід розуміти здатність доказів своїм змістом бути засобом встановлення обставин, які мають значення для кримінального провадження.

Як впливає із змісту процитованої вище статті зміст доказу повинен підтверджувати хоча б одну з трьох видів обставин: 1) обставини, які входять в предмет доказування (ст.91 КПК); 2) обставини, які мають значення доказових фактів (тобто використовуються в якості аргументів, логічних посилок для встановлення перших); 3) обставини, які мають значення допоміжних фактів (зокрема, які стосуються достовірності чи недостовірності, допустимості чи недопустимості отримання інших доказів (наприклад, неналежність понять, які знаходилися під час проведення слідчої (розшукової) дії)).

В процесуальній літературі дискутується питання чи залишаються належними докази, які стосуються версії, що не знайшла підтвердження. На думку одних авторів, належність доказів, за звичай, визначається ймовірно, і якщо в подальшому їх зв'язок з діями, яке розслідується, не підтвердиться, то вони втрачають цю властивість й перестають бути доказами¹. Інші вважають, що докази, які призвели до відкидання певної версії (наприклад, алібі), залишаються такими й не втрачають властивості належності².

На наш погляд, правильною є остання точка зору, оскільки:

– по-перше, докази будуть належними незалежно від того, чи свідчать вони про якусь із названих вище обставин в позитивній чи негативній формі (зокрема, встановлюють вони винуватість особи чи його невинуватість, непричетність до діяння, що розслідується), – головне, щоб вони мали значення для кримінального провадження. В протилежному випадку з числа доказів потрібно буде виключати майже всі виправдувальні докази, адже вони як правило відкидають певну версію сторони обвинувачення;

– по-друге, такого роду докази можуть мати значення і для прямого підтвердження версії, яка залишилася, тобто встановлювати якісь доказові факти (другу групу визначених нами обставин). Наприклад, при розслідуванні злочину про ненавмисне вбивство на полюванні слідчий передав для проведення експертизи рушниці трьох мисливців, які на його думку, могли бути причетні до скоєного. Відносно двох рушниць експерт дав категоричний висновок про неможливість з їх використанням вчинення злочину, відносно ж третьої – він не виключив такої можливості. В подальшому вина володільця саме останньої рушниці була доведена сукупністю зібраних доказів. Очевидно, що й негативні висновки експерта відносно рушниць інших мисливців теж мали певне доказове значення в цій сукупності (цей досить вдалий, на наш погляд, приклад наводиться Ю. К. Орловим)³;

– по-третє, версії, які відпали, є такими лише для даної стадії процесу; вони завжди можуть бути знову перевірені і оцінені вищестоящими інстанціями⁴.

Допустимість – це властивість доказів, яка характеризує їх з точки зору належної процесуальної форми отримання (або більш спрощено придатність доказів за формою). Відповідно до ст. 86 КПК, «доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому КПК. Недопустимий доказ не може бути використаний

при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилається суд при ухваленні судового рішення».

Досить часто допустимість доказів змішують з іншими їх властивостями. Показовим з цього приводу є положення викладене в класичній праці радянського часу, присвяченій теорії доказів: «наприклад, характеристики, зміст яких вичерпується невмотивованими твердженнями на кшталт: «часто затівав скандали і бійки», «недобросовісно відносився до трудових обов'язків», «систематично пиятикував» тощо, самі по собі не мають доказового значення, недопустимі в цій якості»⁵. Якщо такі характеристики отримані законним шляхом, то, думається, що мова тут може йти про будь-яку іншу властивість доказів (належність, значимість, достовірність), але тільки не про допустимість.

Ще одним прикладом змішування властивостей є теза про те, що «допустимими є належні до певного провадження докази» (таким чином, належність є однією з умов допустимості)⁶. На наш погляд, належність і допустимість це властивості, які визначаються за різними критеріями і між собою жодним чином не зв'язані. Адже, не належні докази, якщо вони отримані в порядку передбаченому законом, є цілком допустимими (наприклад, довідка про факт, який не цікавить слідство), і навпаки належний доказ може виявитися недопустимим (знаряддя злочину, вилучене з грубими процесуальними порушеннями). Крім того, як зазначає Ю. К. Орлов, належність доказів може неодноразово мінятися із зміною обвинувального тезису (версії), належний доказ може перетворюватися в не належний або навпаки. Допустимість же визначається однозначно і від обвинувального тезису і від зв'язку з ним ніяк не залежить⁷.

Критеріями відмежування допустимості від інших властивостей доказів є те, що:

– по-перше, допустимість відноситься тільки до форми і не стосується змісту доказів;

– по-друге, допустимість визначається дотриманням правил прямо вказаних у законі. У зв'язку з цим, вважаємо, досить сумнівним є виділення Н. В. Сибільовою такого критерію допустимості доказів як етичність (дотримання норм моральності під час їх одержання)⁸. Думається, що варто підтримати тут Н. М. Кіпніса, який з цього приводу зазначає, що коли, наприклад, при проведенні слідчого експерименту принижено честь та гідність осіб, які беруть в ньому участь, то результати будуть позбавлені доказового значення через порушення вимог процесуальної, а не етичної норми. За відсутності законодавчої заборони неможна вважати фактичні дані, отримані з порушенням норм моральності (етичних норм), недопустимими⁹.

Достовірність – це така властивість доказів, яка означає що їх істинність не викликає сумнівів¹⁰. Дана властивість доказів є самостійною відносно розглянутих вище (належності та допустимості). Однак, якщо щодо належності можна говорити про відсутність між ними зв'язку (належний доказ може бути як достовірним, так і ймовірним; і навпаки достовірний доказ може бути як належним, так і не належним), то щодо допустимості варто констатувати її безсумнівний зв'язок з достовірністю. Адже, як зазначалося вище, окремі вимоги допустимості покликані якраз гарантувати достовірність доказів. В таких випадках доказ буде недопустимим саме через сумніви в його достовірності, які не можуть бути усунуті (наприклад, коли свідок не може вказати джерело своєї поінформованості). Однак це не означає неможливість розмежування цих властивостей. Допустимість оцінюється по формальних ознаках, прямо передбачених в законі; достовірність же підлягає змістовній оцінці¹¹. Якщо сумніви в достовірності є наслідком прямого порушення закону, доказ недопустимий. Коли ж такі сумніви виникають з інших причин (наприклад, неякісно проведене експертне дослідження), доказ буде недостовірним.

Крім того, достовірність в порівнянні з іншими властивостями, має ще одну істотну особливість. Якщо неналежність чи недопус-

тимість частіше всього є очевидними відразу і такий доказ виключається з процесу доказування, то його недостовірність може бути констатована лише на основі якоїсь зібраної сукупності доказів. Вимога достовірності не може бути пред'явлена наперед до кожного доказу в момент його отримання¹².

Дійсно, достовірність доказів завжди визначається лише на якомусь завершальному етапі їх дослідження. Мабуть, саме така особливість достовірності спонукала окремих авторів вважати, що такої властивості взагалі не існує¹³. В протилежному випадку, вважають вони, виходить, що до закінчення процесу доказування жодних доказів ще нема, оскільки така їх властивість як достовірність ще не визначена.

З приводу цієї позиції заслуговують на увагу критичні зауваги, висловлені Ю. К. Орловим, які ми повністю підтримуємо. На його думку, незрозуміло, для чого тоді взагалі встановлювати достовірність доказів (а це не легка праця), якщо такої властивості нема. Але головне в іншому. Будь-який доказ стає таким лише при закінченні провадження у справі. До того його можна називати таким лише умовно, оскільки ніколи не можна виключати, що на якомусь наступному етапі він буде визнаний неналежним чи недопустимим. Така діалектика складного пізнавального процесу, яким є судове доказування. Тому, коли ми говоримо про збирання доказів, їх перевірку та оцінку, то завжди з певною долею умовності, маючи на увазі потенційний доказ. Інакше ми будемо ходити по замкнутому колу, досліджуючи і оцінюючи невідомо що й одержуючи відразу одно-моментно всю сукупність доказів в готовому вигляді при кінцевому завершенні справи (тобто коли й необхідності в них вже немає). Тому правильніше вважати, що кожен доказ стає таким з моменту його одержання відповідним суб'єктом і залишається ним, доки не буде з якихось причин забракований і виключений з його сукупності. Тоді само собою відпадуть псевдопроблеми на кшталт: а що ж ми шукаємо, збираємо і досліджуємо¹⁴.

При характеристиці достовірності доказів, варто зупинитись на питанні щодо співвідношення понять достовірності та ймовірності. Остання як характеристика обґрунтованості знання може бути різного ступеня, збільшуватися (чи зменшуватися) по мірі наближення (чи віддалення) до достовірності. Тут варто зауважити, що:

– по-перше, будь-який ступінь ймовірності, як і достовірність, передбачає необхідність обґрунтування, аргументації ймовірного висновку. Тому не є ймовірним знанням нічим не підтвердженні (безпідставні, голослівні) здогадки, припущення. Як вірно зазначає з цього приводу В. О. Лазарева, ймовірний характер висновку немає нічого спільного із свавільним суб'єктивним розсудом. Ймовірність відображає певні існуючі в реальному світі закономірності явищ, причинно-наслідкові зв'язки. Тому ймовірність є цілком прийнятною для процесуальних рішень, якщо вона спирається на певні факти, які мають достовірний характер. Наявність достовірних даних, які дозволяють з певним ступенем ймовірності зробити висновок про підстави проведення процесуальних дій, і надає прийнятому рішенню якості обґрунтованості¹⁵;

– по-друге, весь процес отримання достовірного знання може розглядатися як механізм переростання в нього знання ймовірного. В юридичній науці концепція процесу досягнення достовірного знання з позицій теорії ймовірностей і ймовірної логіки, пояснення механізму переходу ймовірного знання в достовірне була розроблена О. О. Ейсманом¹⁶. Його логічна схема ґрунтується на математичній теоремі множення ймовірностей. Згідно з цієї теоремою ймовірність співпадіння двох чи більше випадкових подій дорівнює сумі їх ймовірностей. Таким чином, з накопиченням доказів якогось факту ймовірність їх випадкового співпадіння різко знижується і, навпаки, правдивість висновку підвищується. Так, зокрема, якщо ймовірність кожної події складає 0,5, то ймовірність одночасного співпадіння чотирьох таких подій дорівнює $0,5 \times 0,5 \times 0,5 \times 0,5 = 0,0625$. Інакше кажучи, якщо

появу окремої події можна чекати в 50 випадках із 100, то спільної появи цих чотирьох подій варто чекати тільки в шести випадках із 100¹⁷.

Така ж закономірність має місце і в кримінальному процесуальному доказуванні. По мірі збільшення кількості доказів (яким може бути надано будь-яке умовне доказове значення) різко знижується ймовірність їх випадкового співпадіння та збільшується ймовірність тезису, що обґрунтовується.

Однак найбільшою проблемою даної моделі логіки доказування є визначення межі між ймовірністю і достовірністю. Або іншими словами, коли ймовірність (або більш правильніше мабуть сума ймовірностей) переростає в достовірність, і як це визначається?

В юридичній літературі прихильниками даної моделі висловлюється думка, яка, на наш погляд, заслуговує на увагу, що накопичення доказів повинно продовжуватися до досягнення практичної достовірності, тобто до тих пір, поки випадкове співпадіння зібраної сукупності стає практично нереальним¹⁸. Хоча варто зауважити, що теоретично можливість такого співпадіння залишається завжди. Наприклад, чисто теоретично не можна виключати можливість, що якщо дати мавпі друкарську машинку, вона, вдаряючи по клавішах, може надрукувати докторську дисертацію. Однак, кожному зрозуміло, що практично це неможливо.

Момент перетворення ймовірностей в практичну достовірність не може бути визначений за якимись формальними критеріями (за виключенням окремих експертних досліджень, де ймовірність піддається математичному обчисленню (наприклад, почеркознавча або дактилоскопічна експертиза)), а тому він визначається передбаченим в законі шляхом вільної оцінки за внутрішнім переконанням (в даному випадку внутрішнє переконання є критерієм оцінки доказування певного суб'єкта).

Предметом такої оцінки при визначенні достовірності доказів, на наш погляд, зокрема, є встановлення:

1) властивостей носія доказової інформації (кваліфікація, компетентність спеціаліста чи експерта; фізіологічні та психологічні якості певного суб'єкта, його заінтересованість чи незаінтересованість тощо);

2) особливостей одержання таким носієм доказової інформації (зокрема, умов сприйняття обставин кримінального правопорушення);

3) правомірності способів одержання доказової інформації суб'єктом, який здійснює кримінальне провадження (адже одні й ті ж відомості можуть бути отримані різними процесуальними способами. Так, наприклад, ідентифікувати певний об'єкт можна шляхом: а) допиту особи, коли допитувана особа на підставі образів, які зберегла в своїй пам'яті вказує на нього; б) простого упізнання; в) пред'явлення для впізнання; г) проведення експертизи. Очевидно, що вказані способи ідентифікації мають різний ступінь підтвердження, а отже й різний ступінь висновків, які можуть бути зроблені в результаті їх застосування);

4) чи підтверджується (спростовується) певна доказова інформація іншими доказами. В кримінальному провадженні докази повинні знаходитись в системі взаємного підкріплення. Так, якщо декілька свідків дають однакові показання, то тим самим підтверджується достовірність кожного з них.

Значимість – це така властивість доказів, сутність якої полягає у їх доказовій цінності, вагомості, логічній переконаності як аргументів. Насамперед, варто зауважити, що дана властивість багатьма процесуалістами або взагалі не виділяється, або, якщо й виділяється, то досить часто змішується з іншими. Найчастіше значимість (інколи в літературі цю властивість ще називають «сила доказів») отожднюється з їх допустимістю. Найбільш яскравим прикладом змішування цих двох властивостей доказів, на наш погляд, є положення ч. 1 і 3 ст. 88 чинного КПК України (недопустимість доказів та відомостей, які стосуються особи підозрюваного, обвинуваченого).

На підставі висловлених вище думок про допустимість, аналізу ст.86 КПК та співставлення її змісту із положеннями ч. 1 і 3 ст. 88 КПК, можна стверджувати, що в останніх положеннях закону мова не йде (або вірніше сказати – не повинна йти) про допустимість (недопустимість) доказів.

Головна відмінність між допустимістю і значимістю полягає в наступному: якщо перша властивість представляє собою правову характеристику доказів й стосується тільки їх форми, то друга – є логіко-гносеологічною характеристикою доказів й визначається їх змістом. У зв'язку з цим, не важко замітити, що в ч. 1 і 3 ст. 88 КПК мова йде саме про другий зазначений аспект, а отже про таку властивість доказів, як їх значимість (не значимість). Варто зауважити, що в юридичній літературі думка про сумнівність відповідності положення ч. 1 і 3 ст. 88 КПК такій властивості доказів як їх допустимість, хоча й непрямо, але вже висловлювалася. Так, Б. П. Ратушна вважає, що в цій статті законодавець закріплює не звичайну, а, так звану, умовну допустимість доказів¹⁹. Вважаємо, що така думка все таки є досить сумнівною, оскільки визначальним у змісті ст. 88 КПК є значимість (сила) певної інформації щодо підозрюваного, обвинуваченого, а не порядок її отримання.

Наглядним прикладом необхідності розділяти властивості доказів, які аналізуються, може бути наступний надуманий приклад: якщо доказ був отриманий з порушенням права підозрюваного на захист, то він визнається недопустимим на підставі п. 3 ч. 2 ст. 87 КПК; однак його пізнавальна цінність – в чисто логічному аспекті – жодним чином не змінюється. І якщо припустити, що процесуальне рішення про виключення такого доказу як недопустимого буде скасоване, то він знову стане таким же значимим доказом.

Що стосується співвідношення доказової значимості з достовірністю. Ці якості теж досить часто ототожнюються. Вважається, що спірні, сумнівні докази володіють меншою силою і, відповідно,

достовірні – більшою²⁰. Однак це теж цілком різні властивості. Малодостовірні докази (а достовірність може бути різного ступеня) просто потребують більшого підтвердження, однак доказова сила їх від цього не змінюється. При абсолютно рівній достовірності докази можуть мати досить різне доказове значення. Простий приклад: достовірний висновок експерта про те, що кров, виявлена на місці вчинення злочину, тієї ж групи, що й кров підозрюваного, та інший достовірний висновок – про те, що відбиток пальця на місці злочину залишений підозрюваним. Цілком очевидно, що другий висновок експерта є більш значимим доказом.

Про співвідношення значимості й належності варто процитувати висловлювання Г. М. Резніка: «Якщо належність – якісна, то сила (значимість) – кількісна характеристика одного й того ж доказу. Належність відповідає на питання про наявність зв'язку між змістом доказу і фактом, що підлягає встановленню, оцінка сили визначає, наскільки точно він встановлює шуканий факт. Іншими словами, належний доказ має певну силу, не належний – немає її зовсім»²¹.

Достатність – це властивість, яка, на відміну від попередніх, характеризує не один, окремо взятий доказ, а їх сукупність. Достатність доказів означає, що на основі певної сукупності може бути зроблений певний висновок (ймовірний чи достовірний) та прийнято відповідне процесуальне рішення в кримінальному провадженні (проміжне або кінцеве).

Достатність доказів визначається на підставі внутрішнього переконання того чи іншого суб'єкта доказування. Одна й та ж сукупність доказів може бути визнана як достатньою (наприклад, судом першої інстанції), так і недостатньою (наприклад, судом апеляційної інстанції).

1. *Фаткулин Ф.Н.* Общие проблемы процессуального доказывания / Фаткулин Ф.Н. – Казань : Казан. ун-т, 1976. – С. 119. 2. *Кок-*

рев Л. Д. Уголовный процесс: доказательства и доказывание / Л. Д. Кокорев, Н. П. Кузнецов. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1995. – С. 124. **3. Орлов Ю. К.** Проблемы теории доказательств в уголовном процессе : монография / Орлов Ю. К. – М. : Юрист, 2009. – С. 66. **4. Теория** доказательств в советском уголовном процессе [изд. 2-е исправ. и доп.] / отв. ред. Жогин Н.В. – М. : Юрид. лит., 1973. – С. 254-255. **5.** Там же. – С. 237. **6. Уголовно-процессуальное** право Российской Федерации : учебник. – М., 2006. – С.229. **7. Орлов Ю. К.** Цит. работа. – С. 69. **8. Сибільова Н.В.** Допустимість доказів у радянському кримінальному процесі : навч. посіб. / Сибільова Н. В. – К. : НМК ВО при Мінвузі УРСР, 1991. – С. 32-34. **9. Кипнис Н. М.** Допустимость доказательств в уголовном судопроизводстве / Кипнис Н. М. ; отв. ред. Лупинская П. А. – М. : Юрист, 1995. – С. 25. **10.** Теория доказательств в советском уголовном процессе [2-е изд., испр. и доп.] / за ред. Н. В. Жогина. – С. 287. **11. Гришина Е. П.** Достоверность доказательств и способы ее обеспечения в уголовном процессе : автореф. дисс. на соискание научн. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Е. П. Гришина ; МГЮА. – М., 1996. – С. 12. **12.** Теория доказательств в советском уголовном процессе [2-е изд., испр. и доп.] / за ред. Жогина Н. В. – С. 222. **13. Шейфер С. А.** Доказательства и доказывание по уголовным делам: проблемы теории и правового регулирования / Шейфер С. А. – М. : Норма, 2008. – С. 72. **14. Орлов Ю.К.** Цит. работа. – С. 84. **15. Лазарева В. А.** Право на судебную защиту и проблемы его реализации в досудебном производстве по уголовному делу / Лазарева В. А. – М. : Юрлитинформ, 2010. – С. 153. **16. Эйсман А. А.** Некоторые вопросы оценки как количественной характеристики достоверности доказательств / Эйсман А. А. // Вопросы кибернетики и право. – М., 1967. – С. 168; **Эйсман А. А.** Логика доказывания / Эйсман А. А. – М. : Юрид. лит, 1971. – 112 с. **17. Эйсман А. А.** Некоторые вопросы оценки как количественной характеристики достоверности доказательств // Вопросы

кибернетики и право. – С.168. **18.** Орлов Ю.К. Цит. работа. – С. 129. **19.** Ратушна Б. П. Належне доказування у судовому правозастосуванні України в світлі практики Європейського суду з прав людини (загальнотеоретичне дослідження) : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / Ратушна Б. П. ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2014. – С. 147. **20.** Фаткуллин Ф. Н. Общие проблемы процессуального доказывания / Фаткуллин Ф. Н. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1973. – С. 16. **21.** Резник Г. М. Внутреннее убеждение при оценке доказательств / Резник Г. М. – М. : Юрид. лит., 1977. – С. 15.

Vapnyarchuk Viacheslav. General description of the properties and their evidence distinguishing between them

The article devoted to the problem of properties proofs in criminal proceedings.

Have been analyzed properties that are traditionally distinguished in the scientific literature (appropriative, admissibility, reliability and sufficiency), and the property of the significance (strength) of evidence which, according to the authors, also be determined, as is different from that, that were named.

When describing the origin of proof appropriative suggested that proofs which led to the rejection of a particular version (for example, alibi) remain and do not lose the properties appropriative.

The criteria for distinguishing the admissibility of proof from other properties offered consider that: – Firstly the admissibility refers only to the form and does not content of proofs; – Secondly, admissibility is determined by following the rules clearly stated in the law.

The reliability of proof means that their truth is not in doubt. This property of proof is independent regarding appropriative and admissibility.

However, about the appropriative, if we can talk about the lack of connection between them (appropriate proof can be reliable and plausible, and on the contrary authentic proof may be appropriate and not ap-

propriate), it should be stated regarding the admissibility its an undeniable link with certainty.

In fact, individual requirements of admissibility designed to ensure the reliability of evidence.

In cases of their nonobservance, the proof will not be admissible because of doubts about its authenticity, which can not be eliminated (eg when the witness can not specify the source of their awareness). This does not mean impossibility separation of these properties. Admissibility is estimated by formal signs as expressly provided by the law; authenticity is subject of the content evaluation. In addition, the reliability compared to other properties, has one significant feature. If the does not appropriate and admissibility most often is apparent at once and such evidence is excluded from the process of proof, its unreliability can be pronounced only on the basis of a totality collected evidence. The requirement of reliability can not be brought against to prove each time it is received.

The importance – it is the property of proof, the essence of which is value of proofs, validity, logical conviction as arguments. The main difference between admissibility and importance is: if the first property is a legal characterization of proof and concerns only their form, the second – is the logical and epistemological characteristic of the proof and determined their meaning.

Regarding the value provable significance with certainty, it should be noted that the absolute levels of reliability evidence may have different probative value. As for the separation of appropriative and importance: if appropriative – qualitative, the strength (value) – quantitative characterization of the same evidence. Appropriative answers questions about the link between the content of the evidence and the fact that must be established, evaluation of strength determines how well it sets the desired fact.

Sufficiency – a property that, unlike previous ones, describes not one, taken separately proof, but their totality.

Key words: properties of proofs, affiliation, admissibility, reliability, relevance, adequacy.

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
імені В. М. КОРЕЦЬКОГО
НАН УКРАЇНИ

Держава і право

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Серія **ЮРИДИЧНІ НАУКИ**

Випуск 68

Київ
Видавництво «Юридична думка»
2015

*Затверджено до друку
та рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Інституту держави і права
ім. В.М. Корецького НАН України*

**Збірник затверджено Міністерством освіти і науки України
як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати
дисертаційних досліджень**

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я

Шемшученко Ю.С. – доктор юридичних наук, академік НАН України (голова редколегії);
Кресіна І.О. – доктор політичних наук (головний редактор); **Акуленко В.І.** – доктор юридичних наук;
Андрійко О.Ф. – доктор юридичних наук; **Бабкін В.Д.** – доктор юридичних наук; **Батанов О.В.** – доктор юридичних наук; **Батлер Уільям Елліот** – доктор юридичних наук, іноземний член НАН України (США); **Голосов Г.В.** – доктор політичних наук (Європейський університет, м. Санкт-Петербург, РФ);
Горбатенко В.П. – доктор політичних наук; **Денисов В.Н.** – доктор юридичних наук; **Кваша О.О.** – доктор юридичних наук; **Коваленко А.А.** – доктор політичних наук; **Костенко О.М.** – доктор юридичних наук; **Кресін О.В.** – кандидат юридичних наук; **Кулинич П.Ф.** – доктор юридичних наук; **Лойко Л.І.** – доктор політичних наук; **Малишева Н.Р.** – доктор юридичних наук; **Нагребельний В.П.** – кандидат юридичних наук; **Оніщенко І.Г.** – доктор політичних наук; **Оніщенко Н.М.** – доктор юридичних наук;
Пархоменко Н.М. – доктор юридичних наук; **Прилуцький С.В.** – доктор юридичних наук; **Сіренко В.Ф.** – доктор юридичних наук, член-кореспондент НАН України; **Скрипнюк О.В.** – доктор юридичних наук; **Тимченко Г.П.** – доктор юридичних наук; **Усенко І.Б.** – кандидат юридичних наук; **Хуторян Н.М.** – доктор юридичних наук; **Шкляр Л.Є.** – доктор політичних наук, **Ющик О.І.** – доктор юридичних наук.

Д 36 Держава і право : Збірник наукових праць. Серія Юридичні науки. Випуск 68 / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2015. – 392 с.

У збірнику висвітлюються актуальні питання теорії та історії держави і права, державного управління, адміністративного, конституційного, міжнародного, цивільного і підприємницького, аграрного та екологічного права, кримінології, кримінального і кримінально-процесуального права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів і студентів, усіх, хто прагне отримати знання з юридичних наук.

Адреса редакції

01601, Київ, вул. Трьохсвятительська, 4, к. 211
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України
тел. 279-73-96, факс 278-54-74

ISSN 1563-3349

© Інститут держави і права
ім. В.М. Корецького НАН України, 2015
© Видавництво «Юридична думка», 2015